

Migrace na trase přes centrální Středomoří

Informační podklad ke společnému sdělení
Evropskému parlamentu, Evropské radě a Radě -
Migrace na trase přes centrální Středomoří: řízení
toků, záchrana životů

Podklad k dokumentu Rady č. 5684/17
květen 2017
zpracovala: Eva Sochorová

Obsah:

- Hodnocení z hlediska principu subsidiarity: 3
- Odůvodnění a předmět: 3
- Obsah a dopad:..... 3
- Stanovisko vlády ČR: 5
- Předpokládaný harmonogram projednávání v orgánech EU:..... 5
- Projednávání ve výboru pro evropské záležitosti PS PČR: 6

AKTUÁLNÍ VYDÁNÍ:	ŘADA: DOKUMENTY EU
Název: Migrace na trase přes centrální Středomoří Zpracovala: Sochorová, E. Číslo: Podklad k dokumentu č. 5684/17 Datum: květen 2017	Typ řady: interní První vydání řady: říjen 2004 Frekvence vydání řady: nepravidelná Zaměření: Informační podklady k dokumentům EU projednávaným VEZ
Klíčová slova: Rámec pro partnerství; Libye; Niger; operace Triton; operace Sophia; libyjská pobřežní stráž; boj proti převaděčství; dobrovolné návraty; řízení migračních toků; Maltské prohlášení	Jazyk: CZ Vydavatel: Kancelář Poslanecké sněmovny, Sněmovní 4, 118 26 Praha 1

PARLAMENTNÍ INSTITUT plní úkoly vědeckého, informačního a vzdělávacího střediska pro Poslaneckou sněmovnu, její orgány, poslance a Kancelář Poslanecké sněmovny, pro Senát, jeho orgány, senátory a Kancelář Senátu. Naše činnosti a produkty uvádíme níže.

Oddělení všeobecných studií	STUDIE Srovnávací studie Analytické studie	ODPOVĚDI NA DOTAZ Stručné odpovědi na dotazy členů Parlamentu	VYBRANÁ TÉMATA Studie zpracované k aktuálním problematikám	MONITORING Vybrané hospodářské měnové a sociální ukazatele	MIGRACE Přehled aktualit v oblasti migrace za vybrané období
	PŘEHLED SZBP Společná zahraniční a bezpečnostní politika EU	EUROZÓNA+ Přehled ekonomických událostí v EU	PODKLADY pro zahraničně politická jednání	PŘEDNÁŠKY pro zahraniční delegace, PS, Senát	
Oddělení pro evropské záležitosti	STANOVISKA kompatibility nevládních návrhů zákonů s právem EU	KONZULTACE k předkládaným vládním návrhům zákonů	DOKUMENTY EU Výběr z aktů a dokumentů EU zaslaných PS	ZPRÁVY Aktuální agenda v Bruselu	PODKLADY pro jednání výboru na mezinárodní úrovni
	INFORMAČNÍ STŘEDISKO Informace o činnosti Poslanecké sněmovny a prohlídky budov	ECPRD Spolupráce s Evropským centrem pro parlamentní výzkum a dokumentaci	PŘEDNÁŠKY pro Poslaneckou sněmovnu, pro školy, veřejnost	INFORMAČNÍ MATERIÁLY o fungování Poslanecké sněmovny, o legislativním procesu	ZÁPISY ze schůzí, seminářů, přednášek, kulatých stolů

SDĚLENÍ

Společné sdělení Evropskému parlamentu, Evropské radě a Radě - Migrace na trase přes centrální Středomoří: řízení toků, záchrana životů JOIN(2017) 4 v konečném znění, kód Rady 5684/17

- **Právní základ:**

Dokument informační povahy.

- **Datum zaslání Poslanecké sněmovně prostřednictvím VEZ:**

30. 01. 2017

- **Procedura:**

Není projednáváno legislativním postupem, jedná se o dokument nelegislativní povahy, který nepodléhá schválení v Radě a Evropském parlamentu. Procedura je ukončena jeho přijetím a předložením těmto institucím.

- **Předběžné stanovisko vlády (dle § 109a odst. 1 jednacího řádu PS):**

Datované dnem 13. března 2017, doručené do výboru pro evropské záležitosti dne 31. března 2017 prostřednictvím systému ISAP.

- **Hodnocení z hlediska principu subsidiarity:**

Hodnocení z hlediska principu subsidiarity se neuplatní, jedná se o dokument informační povahy.

- **Odůvodnění a předmět:**

Za rok 2016 bylo na trase přes centrální Středomoří zaznamenáno přes 181 000 osob a na moři bylo ztraceno více než 4 500 životů. Tato trasa bude i nadále dominantní z důvodů nestability v Libyi a násilných konfliktů a hospodářské situace v subsaharské Africe. Z Libye vychází 90 % osob, proto je třeba stabilizovat tamní politickou situaci. EU bude proto i nadále vyjadřovat podporu vládě národní jednoty a prezidentské radě. V letech 2013-2016 EU a její členské státy posílily stálou přítomnost EU na moři, zahájily intenzivní spolupráci s partnery v Africe a zesílily podporu libyjské pobřežní stráž. Pro omezení nekontrolovaných nelegálních migračních toků na jaře 2017 je třeba přijmout další opatření a provádět je ve spolupráci s libyjskou vládou národní jednoty. Sdělení předkládá krátkodobá opatření s přímým dopadem, jež jsou zaměřena zejména na trasu přes Libyi. Uvnitř EU jsou zdůrazněny účinné postupy a registrace při příjezdu do EU a věrohodná návratová politika.

- **Obsah a dopad:**

Migrace na trase přes centrální Středomoří

V roce 2016 vzrostl počet příchozích do Itálie o 18 % oproti roku 2015. Z těchto příchozích přišlo 90 % z Libye. Z hlediska národnosti se jedná o státní příslušníky Nigeru (21 %), Eritreje (11 %), Guineje (7 %), Pobřeží slonoviny (7 %), Gambie (7 %), Senegal (6 %), Mali (6 %), Súdán (5 %), Bangladéše (4 %), Somálska (4 %) a další (22 %). Polovina příchozích do Itálie požádala o azyl. Narůstá počet zranitelných migrantů – z celkových 181 000 osob jde o 24 000 žen a 28 000 nezletilých osob, z nichž bylo 91 % bez doprovodu.

Operace na moři – záchrana životů, podpora libyjské pobřežní stráže

V tomto desetiletí přišlo o život již přes 13 000 osob. Ve vodách centrálního Středomoří působí EU v rámci operací Triton a EU NAVFOR MED SOPHIA. Dále zde působí italská pobřežní stráž a námořnictvo a nevládní organizace. Hlídkování nyní probíhá ve vodách blíže Libyi, což vedlo ke změně obchodního modelu převaděčů – k vysílání migrantů na nezpůsobitelných nafukovacích člunech (70 % člunů), a proto narůstá počet úmrtí na moři. Frontex a Europol ve spolupráci s libyjskými orgány se snaží dodávky těchto člunů do Libye sledovat a přerušit. Operace SOPHIA působí na volném moři blízko Libye. Od jejího zřízení v roce 2015 bylo neutralizováno 372 plavidel převaděčů, zatčeno 101 údajných převaděčů a zachráněno 32 000 osob na volném moři. Mezi její úkoly také patří odborná příprava libyjské pobřežní stráže a námořnictva a pomoc při uplatňování zbrojního embarga OSN na volném moři u pobřeží Libye. Operace Triton je zaměřena na ochranu hranic, poskytuje pomoc při pátracích a záchranných operacích a také při registraci přicházejících migrantů. S cílem rozšířit podporu pro libyjskou pobřežní stráž jsou navrhována klíčová opatření. Konkrétně se jedná o zajištění financování výcvikových a vzdělávacích programů pro libyjskou pobřežní stráž navýšením programu Seahorse o 1 milion EUR a poskytnutím grantu 2,2 milionu EUR z regionálního programu rozvoje a ochrany v severní Africe, zajištění, aby v budoucnu byly z udržitelných zdrojů doplňkovým způsobem financovány různé potřeby v oblasti vzdělávání a výcviku, poskytnutí pomoci libyjským orgánům při zřizování centra pro koordinaci záchranných akcí na moři a zlepšení operativní spolupráce s členskými státy a podporu pro poskytnutí dalších prostředků k hlídkování libyjské pobřežní stráž a zajištění jejich údržby.

Boj proti převaděčství

V oblasti boje proti převaděčství se podnikají kroky pro posílení kapacit libyjské pobřežní stráže pro činnost v libyjských teritoriálních vodách, snahy o zlepšení monitorování a shromažďování zpravodajských informací a zlepšení reakce na měnící se chování převaděčů. Klíčová opatření zahrnují zajištění zprovoznění středomořské sítě Seahorse do jara 2017, která umožní rozsáhlejší výměnu informací a prohloubení koordinace mezi libyjskou pohraniční stráží a zúčastněnými členskými státy. Dále se také podporuje účast Tuniska, Alžírsko a Egypta v této síti. Je také třeba zaměřit se na narušení dodávek malých člunů a nafukovacích plavidel pro převaděče sdílením zpravodajských informací mezi členskými státy, operací EU NAVFOR MED SOPHIA, Evropskou agenturou pro pohraniční a pobřežní stráž, Europolem, Interpolem a partnery v regionu.

Ochrana migrantů, asistované dobrovolné návraty a přesídlování

V této oblasti je třeba spolupracovat s libyjskými orgány, aby bylo zajištěno zlepšení podmínek ve střediscích pro migranty, se zvláštním zaměřením na zranitelné a nezletilé osoby, a v tomto smyslu prohloubit spolupráci s Mezinárodní organizací pro migraci a UNHCR, protože podmínky v těchto střediscích nesplňují mezinárodní standardy v oblasti lidských práv. Pro začlenění migrantů do místních komunit je třeba zintenzivnit spolupráci s libyjskými obcemi s cílem propagovat alternativní zdroje obživy a zvyšovat odolnost místních komunit hostících migranty. Dále se podporuje budování kapacit libyjských orgánů pro řízení migrace. Je také zdůrazněna spolupráce s mezinárodními organizacemi, jako je UNHCR, pokud jde o řešení situace osob, které potřebují mezinárodní ochranu, včetně možnosti přesídlování, a podpora Mezinárodní organizace pro migraci, která pracuje na zlepšení situace migrantů v Libyi. Také by měl být uskutečněn projekt asistovaného dobrovolného návratu z Libye, na který bylo v prosinci 2016 vyčleněno 20 milionů EUR, a přitom by se mohlo zvážit jeho rozšíření nad rámec původního cíle 5 000 migrantů.

Řízení migračních toků přes jižní hranici

Pro snížení migračního tlaku je nezbytné plně využít misí a projektů EU na pomoc libyjským orgánům při správě hranice a ochraně migrantů v jižní Libyi, prosazovat pohraniční spolupráci,

dialog a výměnu informací mezi Libyí a sousedními zeměmi na jihu, včetně využití plného potenciálu zpravodajské sítě Afrika-Frontex, a na základě stávající spolupráce s Nigerem podle rámce pro partnerství podniknout další kroky zejména v regionu Agadez k řešení migračního tlaku směřujícího na sever, odstranění převaděčství a k podpoře asistovaných dobrovolných návratů.

Prohloubená spolupráce s Egyptem, Tuniskem a Alžírskem

Za účelem zabránění nelegální migraci a přesunům tras je třeba s těmito zeměmi spolupracovat v oblasti asistovaných dobrovolných návratů, rozvoje vlastních funkčních azylových systémů a zapojení ve společných iniciativách (např. středomořská síť Seahorse). S těmito zeměmi se vyjednává na základě rámce pro partnerství. Byla dokončena jednání o prioritách partnerství mezi EU a Egyptem. V roce 2016 proběhlo první kolo jednání mezi EU a Tuniskem o dohodě o zjednodušení vízového režimu a dohodě o zpětném přebírání osob. Bude se pokračovat v prohlubování dialogu a operativní spolupráci v oblasti řízení migračních toků a posilovat praktickou spolupráce s agenturou Frontex.

Mobilizace finančních prostředků pro severní Afriku

Opatření, jako jsou výcvik a vybavení libyjské pobřežní stráže, zlepšení podmínek ve střediscích pro migranty, zintenzivnění asistovaných dobrovolných návratů nebo přeshraniční a regionální spolupráce, budou vyžadovat finanční prostředky. V roce 2017 by se mělo mobilizovat 200 milionů EUR na projekty financované ze složky pro severní Afriku v rámci svěřenského fondu EU se zaměřením na projekty zabývající se migrací v Libyi. Dále by členské státy měly přispět do složky pro severní Afriku v rámci svěřenského fondu EU pro Afriku stejnou měrou jako EU. Nicméně hlavním problémem není financování, ale nalezení partnerů, kteří by opatření provedli.

Součástí sdělení je také příloha, která stanoví klíčová opatření, jejichž podpora byla doporučena hlavám států nebo předsedům vlád na maltském summitu 3. února 2017.

- **Stanovisko vlády ČR:**

ČR sdělení vítá a pozitivně hodnotí zejména jeho zaměření na Libyi. Nicméně upozorňuje na reálnou situaci v této zemi, která nejeví znaky funkčního a jednotného státu, což limituje unijní snahy v představených oblastech, a proto by se EU měla zaměřit i na jiné migračně relevantní země. ČR považuje za potřebné efektivně propojit a využívat všechny existující, případně nově vzniklé nástroje pro řešení hlavních příčin migrace a jejího předcházení. ČR proto podporuje pokračování Vallettského procesu a aktivity EU prováděné v rámci tzv. migračních partnerství. ČR zdůrazňuje nezbytnost konkrétního a měřitelného pokroku v oblastech zamezování nelegální migraci a navracení a zpětného přebírání nelegálních migrantů (readmise). Poskytnutá podpora třetím zemím by se měla odrážet při plnění závazků třetího státu v oblasti readmisí a v boji proti převaděčství a v případě neochoty třetí země ke spolupráci by měla EU disponovat pákami pro zajištění účelné spolupráce.

- **Předpokládaný harmonogram projednávání v orgánech EU:**

Na základě tohoto sdělení bylo dne 3. února 2017 na neformálním maltském summitu přijato Maltské prohlášení členů Evropské rady o vnějších aspektech migrace: řešení otázek spojených s trasou přes centrální Středomoří.¹

¹Maltské prohlášení členů Evropské rady o vnějších aspektech migrace: řešení otázek spojených s trasou přes centrální Středomoří k dispozici [ZDE](#)

V Evropském parlamentu bylo sdělení přiděleno do gesce výboru pro zahraniční věci (AFET) a nachází se v přípravné fázi. Datum projednání na plénu nebylo dosud stanoveno.

- **Projednávání ve výboru pro evropské záležitosti PS PČR:**

Výbor pro evropské záležitosti PS PČR projednal dokument dne 4. 5. 2017 a usnesením č. 380 přijal tyto závěry:

Výbor pro evropské záležitosti

1. **bere na vědomí** společné sdělení Evropskému parlamentu, Evropské radě a Radě – Migrace na trase přes centrální Středomoří: řízení toků, záchrana životů (JOIN(2017) 4 v konečném znění);
2. **vyjadřuje nespokojenost** nad nízkou rychlostí, s jakou jsou přijímány kroky k zamezení nelegální migrace v oblasti centrálního Středomoří.